

Le Pavloskero Lil Le RIMANENGE

O pozdravos

¹ Pisinav tumenge, me o Pavol, o služobňikos le Ježišoskero Kristoskero. O Del peske man avri kidňa, hoj te avav leskero apoštolos, a vičinda man, hoj te vakerav o evaňjelium.

² O Del imar čirła diňa lava pal oda evaňjelium prekal peskere proroka andro peskero sentno Lav.

³ Oda hin o evaňjelium pal leskero Čhavo a amaro Raj Ježiš Kristus, savo pal o telos uliła (narodzinda pes) le Davidoskera famelijatar.

⁴ No o Sentno Duchos sikada peskera bara zoraha pre leste, hoj hino o Čhavo le Devleskero akor, sar les uštada andral o meriben.

⁵ Prekal o Kristus mange sas dino le Devleskero lačhipen (milost'), hoj te avav leskero apoštolos a te lidžav le manušen andral savore narodi, hoj te pačan andre leste a te šunen les.

⁶ The tumen san jekh lendar, save san vičimen le Ježišostar Kristostar.

⁷ A vašoda pisinav tumenge savorenge andro foros Rim, kas o Del kamel a kas peske avri kidňa sar peskere sentne manušen: O lačhipen (milost') the o smirom tumenge le Devlestar, amare Dadestar the amare Rajestar le Ježišostar Kristostar.

O Pavol kamel te džal ke lende

⁸ Ešeb kamav te palikerel mire Devleske prekal o Ježiš Kristus vaš tumenge savoreng, hoj pes vakerel pal tumaro pačaben pal calo svetos.

⁹ O Del, saveske andral calo jilo služinav le evaňjelioha pal leskero Čhavo, hin miro švedkos, sar tumen furt leperav,

¹⁰ kecivar man modlinav. Furt mangav le Devles, hoj mange te del imar te džal ke tumende, kana ov kamela.

¹¹ Bo igen tumen kamav te dikhel, hoj tumen te dav varesavo duchovno daros, hoj te zoraľon.

¹² Kamav te phenel, hoj sodujdžene jekhvareste te zoraľovas: Tumen mire pačabnastar a me tumare pačabnastar.

¹³ Kamav, hoj te džanen, phralale, hoj buterval kamľom te džal ke tumende. Bo kamav te dochudel varesave neve manušen andro pačaben the maškar tumende, avke sar maškar aver narodi. Ale vareso man furt ačhavelas.

¹⁴ Bo me oda mušinav te vakerel savore manušenge: Le Grekenge the avre narodenge; olenge, save hine avrisikade the save nane avrisikade.

¹⁵ Vašoda kamav igen te vakerel o evaňjelium the ke tumende andro foros Rim.

Pal e zor le evaňjelioskeri

¹⁶ Se me man na ladžav vaš o evaňjelium le Kristoskero, bo oda hin e zor le Devleskeri, so zachraňinel olen, ko pačal: Ešeb (peršo) le Židen a palis the le Nažiden.

¹⁷ Bo andro evaňjelium pes presikavel, hoj o manuš hino čačipnaskero anglo Del le pačabnastar a ča le pačabnaha, avke sar hin

pisimen: “*O čačipnaskero manuš dživela le pačabnastar.*”

O binos le manušengero

¹⁸ Le Devleskeri cholī pes sikavel andral o ņebos pre dojekh binos the nalačhipen le manušengero, so garuven andro čačipen le nalačhipnaha.

¹⁹ Bo lenge hin dino te džanel, so šaj te džanel pal o Del. Se o Del lenge oda diña te džanel.

²⁰ Le Devleskeri zor the leskero devlīpen našti te dikhel, ale kanastar o Del kerđa o svetos, šaj oda dikhen andre ola veci, so kerđa, a vašoda len nane ospravedlñeñje.

²¹ Bo choc prindžarenas le Devles, na lašarenas les sar Devles, aňi leske na palikerenas. Andre peskero gondolišagos gele andro diliňipen a andre lengero nagodaver jilo avla o kalīpen.

²² Phenen pre peste, hoj hine godaver, ale ačhile diline.

²³ Na te lašardehas le Devles, savo šoha (ňikda) na merel, ale lašaren o obraza, so maren pro manuš, savo na dživel furt, abo lašaren le čiriklen, le chocsave džviren, abo le sapen.

²⁴ Vašoda len o Del oddiña andre oda džungipen, so kamenas te kerel andral peskere jile, hoj te keren ola ladžandutne veci peskere řelenca maškar peste.

²⁵ On čerinde o čačipen le Devleskero vaš o klamišagos. Na le Devles lašarenas a leske služinenas, ale le vecenge, so o Del kerđa. Les kampil le manušenge furt te lašarel! Amen.

26 Vašoda len o Del diña andro džungale žadosci. Bo lengere džuvla preačhile te dživel le muršenca avke, sar kampil.

27 Avke the o murša omukle o normalno dživipen le džuvlenca a chudľa andre lende te labol e binošno žadosca jekh ke aver. O murša le muršenca kerenas o džungale veci a chudle pre peskere tela o počiniben, so peske zasogalinde (zaslužinde) vaš oda nalačhipen, so kerenas.

28 A vašoda, hoj ola manuša na kamle te likerel andre peskere goda o čačipen pal o Del, diña len o Del andre lengere previsarde goda, hoj te keren oda džungipen, so na tromal te kerel.

29 Hine pherarde savore binenca, le nalačhipnaha, le džungipnaha, la choľaha the le hamišagoha. Hine nalače; murdaren; maren pes; klaminen; keren o pletki;

30 namištes vakeren jekh pre aver. Našti avri ačhen le Devles; lidžan pes upre; hine barikane; lašaren pes; gondolinen avri o nalače veci; na šunen le dajen the le daden;

31 nane godaver; na dolikeren peskere lava; na sikaven nisavo kamiben a nane jileskere ke aver.

32 Kala manuša džanen, hoj le Devleskero zakonos phenel, hoj ko avke dživel, zasogalinen peske o meriben. Na ča, hoj oda keren, ale mek the avre dženenge phenen, hoj oda šaj keren.

2

Le Devleskero čačipnaskero sudos

1 Tu manušeja, sudzines avren? Te ada keres, našti tut nisoha ospravedlňineha, kaj te ko sal.

Bo te tu sudzines avren a palis keres ola veci, so the on, korkoro tut sudzines.

² Amen džanas, hoj o Del sudzinel čačipnaha ole manušen, save keren kajse veci.

³ Tu manušeja, sudzines avre manušen vaš oda, so keren a the tu oda keres? Gondolines tuke, hoj tu denašeha le Devleskere sudostar?

⁴ So, tu tele dikhes le Devleskero baro lačhipen, avrilikeriben the zlíkeriben? Na džanes, hoj le Devleskero lačhipen tut lidžal ko pokañje?

⁵ Tiro jilo hino baruno the zacato a avke tuke skides e choľi pre oda džives, sar o Del sikavela peskeri choľi a čačipnaha sudzinela savoro.

⁶ O Del počinela sakoneske vaš oda, sar kerelas.

⁷ Ov dela o večno dživipen sakones, ko líkerelas avri te kerel o lačhipen a džalas pal oda, hoj te dživel furt a te chudel e slava the e pačiv.

⁸ Ale pre sakoneste, ko na šunelas o čačipen vaš oda, hoj dikhelas ča pre peste a kamelas te kerel o nalačhipen, sikavela peskeri igen bari choľi.

⁹ O pharipen the e dukh avela pre sakoneste, ko kerel o nalačhipen: Ešeb (peršo) pro Židi a palis the pro Nažidi.

¹⁰ Ale sako, ko kerel o lačho, chudela e slava, e pačiv the o smirom: Ešeb o Židos a palis the o Nažidos.

¹¹ Bo o Del na sudzinel le manušen pal o muj.

¹² Savore, save kerenas bini a nane len o zakonos, bi o zakonos the merena. A savore, save kerenas bini a hin len o zakonos, le zakonostar ena sudzimen.

¹³ Bo paš o Del nane čačipnaskere ola manuša, save ča šunen o zakonos, ale ola, save les dolikeren.

¹⁴ Te le Nažiden nane zakonos, ale korkore pestar keren oda, so kamel o zakonos, choc len nane zakonos, korkore peske hine zakonos.

¹⁵ On sikaven, hoj oda, so kamel o zakonos, hin pisimen andre lengere jile. A takoj the lengero svedomje pre oda sikavel, sar pes andro gondolišagos obviñinen, abo obrañinen.

¹⁶ Avke sar oda phenavas andre miro evaňjelium, hoj andre oda džives o Del sudzinela prekal o Ježiš Kristus ola veci, so o manuša garuven andre.

O Židi the o zakonos

¹⁷ Ale te pes tu mukes pro zakonos; vičines tut Židos; lašares tut le Devleha

¹⁸ a džanes, so tutar o Del kamel; te sikľos andral o zakonos te prindžarel, so hin lačo the nalačo

¹⁹ a pačas tuke, hoj sal oda, ko lidžal le koren; oda, ko hin o svetlos olengero, save hine andro kalipen;

²⁰ oda, ko bararel avri le nagođaveren a sikavel le terne manušen, bo andro zakonos tut hin o čačipen the o prindžaripen:

²¹ Akor soske tu, savo avres sikaves, tut korkores na sikaves?

Tu vakeres, hoj pes te na čorel, a tu korkoro čores?

²² Avrenge phenes, hoj te na keren lubipen, a tu korkoro oda keres? Našti avri ačhes o modli, ale čores avri o chramos?

²³ Lašares tut le zakonoha, ale oleha, hoj les na šunes, keres ladž le Devleske.

²⁴ Avke sar hin pisimen: “*Vaš tumenge o Nažidi namištes vakeren pro Del.*”

²⁵ Te dolikeres o zakonos, akor hin tiro občhindipen (obriezka) pro lačo; ale te na dolikeres o zakonos, oda hin avke, sar te šoha (nikda) na ulalas občhindo (obrezimen).

²⁶ Te dolikerel o naobčhindo manuš oda, so lestar kamel o zakonos, či les na rachinel o Del avke, sar te ulahas občhindo?

²⁷ A oda manuš, savo nane občhindo, ale dolikerel o zakonos, ov sudzinela tut. So the te sal občhindo a hin tut o zakonos, ale na dolikeres les?

²⁸ Bo nane Židos oda manuš, ko avke dičhol avral; aňi o občhindipen (e obriezka) nane oda, so dičhol pro telos;

²⁹ ale Židos hin oda manuš, savo hino počoral občhindo andro jilo le Duchostar a na le pisimen zakonostar. Kajse manušes na lašaren o nipi, ale o Del.

3

¹ So hin feder le Židen avre narodendar, abo savi chasna hin le občhindipnastar (la obriezkatar)?

² Igen bari chasna andre savoreste! Vašoda, hoj pre ešebno than lenge sas dine le Devleskere lava.

³ Se, so te varesave lendar na pačanas ole lavenge? Či vaš oda akana o Del na ela verno, bo len na sas pačaben?

⁴ Šoha na! Ale mi dičhol, hoj o Del hino čaćipnaskero a dojekh manuš hino klamaris, avke sar hin pisimen:

“Te presikavel pes, hoj sal čaćipnaskero, sar vakeres, a hoj te ņerines (zviťazines), te tut sudzinena.”

⁵ Te amaro nalačhipen, so keras, sikavel, savo čaćipnaskero o Del hino – ta akor, so šaj phenas? Akor o Del namištes kerel, te amen vaš oda marel? (Kada phenav avke, sar manuš.)

⁶ Šoha na! Se sar palis o Del sudzindahas o svetos?

⁷ Ale te miro klamišagos sikavel, hoj le Devleskero čaćipen hino bareder a anel leske oda e slava, akor soske som the me sudzimen sar binošno?

⁸ Vaj so, hin oda avke, sar varesave manuša vakeren? Bo phenen pre amende, hoj amen phenas: “Aven keras o nalačho, hoj te avel o lačho.” Ola manuša ena vaš oda čaćipnaha odsudzimen.

Ňiko nane čaćipnaskero

⁹ So akor? Hine o Židi feder sar o Nažidi? Ňisoha na! Se akana phendam the pro Židi the pro Nažidi, hoj savore hine tel o bini.

¹⁰ Avke sar hin pisimen:

“Ňiko nane lačho,

¹¹ *ňiko na achalol, ņiko na rodel le Devles.*

¹² *Sako pes visarda het le Devlestar, sa gele namištes,*

nane ņiko, ko kerdahas o lačho, aűi jekh.

13 Lengero kirlo hin sar phundrado hrobos, peskere čhibenca vakeren klamišagos a pro vušta len hin o jedos le sapestar.

14 Andre lengero muj hin pherdo džungale košibena.

15 Lengere pindre hine sidarde te dukhavel a te murdarel,

16 pre lengere droma hin sa musardo the bibachtalo.

17 O drom, so anel o smirom, na prindžarde.

18 Nane andre lende nisavi dar anglo Del.”

19 Amen džanas, hoj oda, so hin phendo andro zakonos, hin phendo prekal ola, save dživen tel o zakonos, hoj pes te phandel andre dojekh muj a calo svetos te el binošno anglo Del.

20 Bo le zakonoskere skutkendar na ela anglal leste ospravedlñimen nisavo manuš. Se prekal o zakonos pes prindžarel o binos.

O spravodlišagos avel prekal o pačaben

21 Ale akana pes sikađa, hoj o Del kerel le manušen spravodliven bi o zakonos, avke sar sikavel andro zakonos the andro proroka;

22 o spravodlišagos le Devleskero prekal o pačaben andro Ježiš Kristus savorengje, ko pačan. Bo nane nisavo rozdjelis maškar o manuša,

23 bo savore kerde bini a nane len le Devleskeri slava.

24 Ale hine ospravedlñimen hijaba, le Devleskere lačhipnastar (milostatar), prekal o Ježiš Kristus, savo len cindā avri.

25 O Del imar anglal diňa le Ježiš a obetindā les, hoj prekal leskero rat pačabnaha andre leste

te avas ko Del. Oleha o Del presikađa peskero spravodlišagos, hoj odmukla o bini, so sas kerde anglal,

²⁶ sar o Del zlikerelas avri. Vašoda, hoj akana andre kada časos te presikavel peskero spravodlišagos, bo Ov hino čačipnaskero a ospravedlňinel oles, ko pačal andro Ježiš.

²⁷ Soha pes palis o manuš šaj lašarel? Ńisoha! Soske? Či šaj pes lašaras, hoj dolikeras o zakonos? Na! Ale oleha, hoj pačas.

²⁸ Bo amen pačas, hoj o manuš hino ospravedlňimen le pačabnaha bi o zakonoskere skutki.

²⁹ Či hino ča Del le Židenge? Či nane Del the le Nažidenge? He, hino Del the le Nažidenge.

³⁰ Se hin ča jekh Del. Ov ospravedlňinela le Židen lengere pačabnastar a the le Nažiden prekal o pačaben.

³¹ Abo či amen tele čhivas o zakonos le pačabnaha? Na, šoha (ňikda) na! Ipen hoj visara: Amen les upre hazdas.

4

O pačaben pes rachinel sar spravodlišagos

¹ So akor phenaha pal o Abraham, amaro dad pal o telos?

² Bo te sas o Abraham ospravedlňimen le skutkendar, ta hin les soha pes te lašarel, ale na anglo Del.

³ Se sar hin pisimen? “*O Abraham pačandila le Devleske a rachinelas pes leske oda vaš o spravodlišagos.*”

4 Oleske, ko kerel buči, na rachinel pes o počinišben sar daros, ale počinel pes les, bo peske oda zasogalinel (zaslužinel).

5 Ale oleske, ko na kerel o skutki, ale pačal andre Oda, ko ospravedlñinel le bijedevleskere manušes, rachinel pes leskero pačaben sar spravodlišagos.

6 Avke sar the o David vakerel pal oda, hoj bačtalo hin o manuš, kas rachinel o Del sar čačipnaskeres bijal oda, hoj peske oda zasogalinda:

7 *“Bachtale hine ola,
kaske sas odmukle o nalačhipena
a kaske sas o bini učharde andre!*

8 *Bachtalo manuš,
kaske o Raj na rachinel o binos!”*

9 Hine kala bachtalipena ča prekal o občhinde (obrezimen), abo the prekal o naobčhinde? Se phenas: *“Le Abrahamoske pes rachinelas o pačaben vaš o spravodlišagos.”*

10 Ale kana pes leske oda rachinelas? Sar sas občhindo, abo akor, sar mek na sas? Na akor, sar imar sas, ale akor, sar mek na sas občhindo.

11 Ov sas občhindo a avke leskero občhindipen (leskeri obriezka) sikavelas, hoj pačabnaha sas čačipnaskero anglo Del mek angloda, sar sas občhindo. Avke ačhila o Abraham dad savorenge, save pačana, hoj the lenge pes oda te rachinel sar o spravodlišagos, the te nane občhinde.

12 Ov hino tiš dad olenge, save hine občhinde, olenge, save na ča hoj hine občhinde, ale the dživen andre oda pačaben, sar amaro

dad o Abraham dživelas mek angloda, sar sas občindo.

O lav hin dino prekal o pačabnaskere

¹³ Bo na prekal o zakonos sas dino le Abrahamoske the leskere čhavage o lav, hoj ela o dēdičos le svetoskero, ale prekal o pačaben sas čačipnaskero.

¹⁴ Te hine dēdiča ola, save len hin o zakonos, akor o pačaben nane nič a o Del diña hijaba peskere lava.

¹⁵ Bo le Zakonoha avel e cholī, ale kaj nane zakonos, ode nane aňi binos.

¹⁶ Vašoda mušinel o spravodlišagos te avel prekal o pačaben, hoj oda te avel le Devleskere lačhipnastar (milostatar) a oda lav te avel prekal savore Abrahamoskere čhave. Oda lav na sas dino ča prekal ola, save dživen le zakonostar, ale the prekal ola, save dživen pačabnaha sar o Abraham. Ov hino Dad amenge savorenge.

¹⁷ Avke sar hin pisimen: “*Kerđom tutar dades but narodenge.*” O Abraham hin amaro dad anglo Del, saveske ov pačandila; oda Del, savo obdžidarel le mulen a vakarel ke oda, so nane, sar te ulahas.

¹⁸ Ode, kaj na sas le Abraham pes pre soste te zmukel, pačandila. A užarelas, hoj ela *dad but narodenge*, avke sar sas phendo: “*Ajci but tut ela čhave.*”

¹⁹ Le Abrahamoskero pačaben na cikňila aňi akor, sar leske sas maj šel (100) berš a dikhelas, hoj leskero telos imar hino phuro a na birinel a leskera romňa la Sara imar našti aven čhave.

²⁰ Na preačila te pačal andre oda lav, so les o Del diña, ale zoralila andro pačaben a bararelas le Devles.

²¹ Igen pačalas, hoj o Del hino zoralo oda the te kerel, so leske phendā.

²² Vašoda o Del le Abrahamoske oda rachinelas sar spravodlišagos.

²³ A na ča prekal leste oda hin pisimen, hoj pes leske o pačaben rachinelas,

²⁴ ale the prekal amende – amenge, save pačas andre Oda, ko uštađa amare Rajes le Ježiš andral o meriben.

²⁵ Bo ov sas dino te merel vaš amare bini a sas uštado andral o meriben, hoj amen te avas čačipnaskere.

5

Ospravedlñimen prekal o pačaben

¹ Akana sam ospravedlñimen pačabnaha a hin amen smirom le Devleha prekal amaro Raj Ježiš Kristus.

² Pačabnaha andre leste šaj avas andro lačhipen (milost) le Devleskero, andre savo lačhipen the ačas. A lašaras pes oleha, hoj užaras pre le Devleskeri slava.

³ Na ča oda, ale lašaras pes the le pharipenenca. Bo džanas, hoj o pharipen amen lidžal ko avrilikeriben

⁴ a andro avrilikeriben pes presikavel či obačilam; a oda amenge anel o užaripen (nađej).

⁵ A kada užaripen amenge šoha (ñikda) na ela pre ladž, bo o kamiben le Devleskero hin

avričhido andre amare jile prekal o Sentno Duchos, savo amenge sas dino.

⁶ Bo o Kristus andre le Devleskero časos, mek sar amen samas slaba, muľa vaš o bijedevleskere.

⁷ Či diňahas vareko o dživipen vaš o čačipnaskero manuš? No talam pes vareko arakhlahas, ko diňahas peskero dživipen vaš varesavo lačno manuš,

⁸ ale o Del presikavel peskero kamiben ke amende avke, hoj mek akor, sar amen samas binošna, imar o Kristus muľa vaš amenge.

⁹ Vašoda akana avaha mek sigeder zachraňimen le Devleskera cholatar prekal o Kristus, te imar sam obžuzarde leskere rateha.

¹⁰ Prekal o meriben leskere Časkero, anda o Del o smirom maškar amende imar akor, sar mek amen samas ke leste nalache. Avke akana džanas, hoj avaha zachraňimen leskere dživipnaha, te sam imar leha lače.

¹¹ A na ča oda, ale le Devleha pes lašaras prekal amaro Raj Ježiš Kristus, prekal savo amen hin akana smirom le Devleha.

Pal o Adam the pal o Kristus

¹² Prekal jekh manuš avľa o binos andro svetos a le binostar avľa o meriben. Avke pregela o meriben pre savore manuša, bo savore kerde bini.

¹³ O binos sas pro svetos imar the anglo zakonos, ale te nane zakonos, o binos pes na rachinel.

¹⁴ Ale le Adamostar dži ko Mojžiš sas o manuša tel e zor le meribnaske, the te na kerde ajso binos sar o Adam.

O Adam sikavel pre Oda, ko avela.

¹⁵ Ale le Devleskere daroha hin avres sar le binoha. Bo te prekal jekhe manuškero binos but džene mule, ta avke prekal o lačhipen (milost) jekhe manuškero, le Ježiškero Kristoskero, igen but rozbarila le manušenge le Devleskero lačhipen (milost) the daros.

¹⁶ Kale Devleskere daroha oda hin avres, sar ole binoha, so kerda jekh manuš. Bo prekal jekh binos avla o sudos, ale pal o but bini avla le Devleskero lačhipnaskero daros, so amendar kerel čačipnaskeren.

¹⁷ Vašoda, hoj jekh manuš kerda binos, chudla o meriben te kralinel. So sigeder akana prekal oda jekh, prekal o Ježiš Kristus, kralinena andro dživipen savore, so chudle le Devleskero lačhipen (milost) the oda daros, so lendar kerel čačipnaskeren.

¹⁸ Avke sar prekal jekh manuš, savo kerda binos, avla o sudos pre savore manuša, avke the prekal jekh čačipnaskero skutkos avla o ospravedlneñje pre savore manuša, hoj len te avel o dživipen.

¹⁹ Bo avke sar prekal oda, hoj jekh manuš na šunda, ačhile but džene binošna, avke the prekal oda, hoj jekh manuš šunda, ačhena but džene čačipnaskere.

²⁰ Andre oda avla mek the o zakonos, hoj te barol o binos. Ale kaj barila o binos, ode mek buter barila le Devleskero lačhipen (milost),

²¹ hoj avke, sar o binos chudla te kralinel a te lidžal ko meriben, the o lačhipen (milost) le Devleskero chudla te kralinel le čačipnaha a te

lidžal ko večno dživipen prekal o Ježiš Kristus amaro Raj.

6

Mule le binoske, džide le Kristoske

¹ Akor so phenaha? Ačhaha andro binos, hoj te barol o lačhipen (milost) le Devleskero?

² Šoha na! Amen, save mułam le binoske, sar šaj mek andre leste dživas?

³ Abo so, na džanen, hoj savore, save samas bolde andro Ježiš Kristus, bolde sam andre leskero meriben?

⁴ Le bolipnaha samas jekhetane leha parunde andro meriben, hoj avke, sar sas o Kristus uštado andral o meriben le Dadeskera slavaha, the amen te dživas andro nevo dživipen.

⁵ Bo te ačhilam jekh leha andre leskero meriben a mułam avke sar the ov, ta avke avaha uštade sar ov.

⁶ Se džanas, hoj amaro purano manuš, sas jekhetane leha ukrižimen, hoj te el zničimen o binošno telos, hoj imar buter te na avas otroka le binoske.

⁷ Bo oda, ko muła, hino imar slobodno le binostar.

⁸ Amen pačas, hoj te mułam le Kristoha, jekhetane leha the dživaha.

⁹ Se džanas, hoj o Kristus uštíla andral o meriben, imar buter na merel a imar nane tel e zor le meribnaske.

¹⁰ Bo ov muła jekhvar pro furt a le binos imar nane upral leste nisavi zor, ale o dživipen, so dživel, dživel le Devleske.

11 Avke peske the tumen gondolinen pal tumende, hoj san mule le binoske, ale džide le Devleske andro Ježiš Kristus.

12 Te na kralinel o binos andre tumaro meribnaskero telos avke, hoj šunena leskere teloskere žadosci.

13 Añi ma den, hoj varesavo kotor tumare telostar te el le binoske sar o nastrojis pro nalače veci. Ale odden tumen le Devleske sar ola, save ušfile andral o meriben a dživen. A tumare teloskere kotora den le Devleske sar o nastroj le čaćipnaske.

14 O binos na ela tumaro raj, bo na san tel o zakonos, ale tel o lačhipen (milost) le Devleskero.

Otroka le čaćipnaske

15 Akor sar? Keraha o bini, bo na sam tel o zakonos? Bo sam tel o lačhipen (milost) le Devleskero? Šoha na!

16 So na džanen, hoj te tumen varekaske odden te šunel sar otroka, hoj san otroka oleske, kas šunen? Vaj san otroka le binoske, so lidžal andro meriben, abo san otroka le šundipnaske, so lidžal ko spravodlišagos.

17 Varekana sanas otroka le binoske, ale palikeras le Devleske, hoj andral o jilo šundan oda sikaviben, so tumenge sas dino.

18 Akana šan slobodne le binostar a ačhilan otroka le čaćipnaske.

19 Vašoda, hoj tumaro telos hino slabo, vak-erav sar manuš: Bo avke, sar diňan tumare tela te služinel le nažužipnaske the le nalačhipnaske, hoj kerenas o nalačhipen, avke

akana den cale tumare tela te služinel le čaćipnaske pro sentņipen.

²⁰ Bo akor, sar sanas otroka le binoske, sanas slobodne le čaćipnaske.

²¹ Savi chasna tumen olestar akor sas? Akana tumen vaš oda ladžan, bo pro agor oleske hin o meriben.

²² Ale akana san slobodne le binostar a ačhiľan otroka le Devleske. Kada tumendar kerela sentnen a ľidžala tumen andro večno dživipen.

²³ Bo o počiňiben vaš o binos hin o meriben. Ale o Del diňa peskero lačhipnaskero daros, o večno dživipen andro Ježiš Kristus, andre amaro Raj.

7

O podobenstvo pal e veraduňi džuvľi

¹ Abo či na džanen, phralale – bo phenav olenge, save prindžaren o zakonos – hoj le zakonos hin zor upral o manuš dži akor, medik dživel?

² Bo e veraduňi džuvľi hiňi le zakonoha phandľi ke peskero rom, medik o rom dživel. Ale te o murš muľahas, e džuvľi uľahas slobodno le zakonostar, so la phandelas ko murš.

³ Ale medik dživel o rom a oj geľahas avre muršeha, vičindehas la lubňi. Ale te lakero rom muľahas, oj hiňi slobodno le zakonostar a nane lubňi te ačhela te dživel avreha.

⁴ Avke the tumen, phralale mire, muľan le zakonoske prekal o telos le Kristoskero, hoj te patrinen Oleske, ko sas uštado andral o meriben, hoj te anas e chasna le Devleske.

⁵ Bo sar samaš andro telos, kerenas andre amende o binošna žadosci, so avenas prekal o zakonos. A sa, so kerahas, lidžalas andro meriben.

⁶ Ale akana sam oslobodzimen le zakonostar, bo mułam oleske, so amen phandelas andre, vašoda akana služinas le Devleske andro nevo duchos a na andro purano pisimen zakonos.

O binos andro manuš

⁷ Akor so? Phenaha, hoj o zakonos hin binos? Šoha na! Ale o binos na prindžaravas, prindžardom les ča prekal o zakonos. Bo aňi pal e žadosca na džanlomas, te na phendahas o zakonos: *“Na kameha te lel nič le pašutnestar!”*

⁸ O binos pes chudľa le zakonostar a prekal o prikazaňje andre mande uštađa savore nalače žadosci. Bo bi o zakonos hino o binos mulo.

⁹ Me dživavas varekana bi o zakonos, ale sar avľa o prikazaňje, o binos obdžidila.

¹⁰ Ale me mułom a sikađa pes, hoj o prikazaňje, so man kamelas te lidžal ko dživipen, mange anda o meriben.

¹¹ O binos pes olestar chudľa, klaminda man prekal o prikazaňje a murdarđa man.

¹² Avke o zakonos hin sentno the o prikazaňje hino sentno, čačipnaskero the lačo.

¹³ Akor so? Oda lačo mange anda o meriben? Šoha na! Ale hoj te dičhol o binos, hoj oda hin binos. O binos mange prekal oda lačo anel o meriben. Hoj pes prekal o prikazaňje te sikavel o binos, savo baro hino.

14 Se džanas, hoj o zakonos hino duchovno, ale me som tělesno, bikendo andro otroctvo le binoske.

15 Me na achaluřvav oleske, so kerav. Bo na kerav oda, so kamav, ale kerav oda, so našti avri ačhav.

16 Ale te kerav oda, so na kamav, dav čačo le zakonos, hoj hino lačo.

17 Avke akana imar oda na kerav me, ale o binos, so dživel andre mande.

18 Se džanav, hoj andre mande – oda hin andre miro tělos – na dživel o lačo. Bo the te kamav te kerel o lačo, na birinav oda te kerel.

19 Bo na kerav o lačo, so kamav, ale kerav oda nalačo, so na kamav.

20 Ale te kerav oda, so me na kamav, na kerav oda imar me, ale oda kerel o binos, so dživel andre mande.

21 Avke arakhav andre mande o zakonos, hoj sar kamav te kerel o lačo, takoj hin paš ma o nalačo.

22 Bo andre miro andruno manuř dav radiřagoha čačipen le Devleskere zakonos.

23 Ale dikhav andre mande aver zakonos, so pes marel le zakonoha andre miri godi a phandel man andro zakonos le binoskero, so hin andre mande.

24 Ó, čoro manuř som! Ko man lela avri andral kada meribnaskero tělos?

25 Ale palikerav le Devleske, hoj kerel oda prekal o Ježiř Kristus, amaro Raj.

Avke akana, me mira godaha sluřinav le Devleskere zakonoske, ale mire těloha le binoskere zakonoske.

8

Pal o dživipen andro Duchos

¹ Akana imar nane ňisavo odsudeňje prekal ola, save hine andro Ježiš Kristus.

² Bo o zakonos le Duchoskero, so amen del o dživipen andro Ježiš Kristus, man oslobodzinda andral o zakonos le binoskero the andral o meriben.

³ Oda, so naši kerelas o zakonos, bo o telos sas slabo, oda kerđa o Del, sar bičhađa peskere Čhas. Ov avla andre ajsa telos, sar hin le binošne manušen, a odsudzinda o binos andro telos.

⁴ O Del oda kerđa, hoj pes te dokerel sa, so amendar o zakonos mangelas, andre amende, save na dživas pal o telos, ale pal o Duchos.

⁵ Bo ola, save dživen pal o telos, gondolinen pro teloskere veci, ale ola, save dživen pal o Duchos, gondolinen pro duchoskere veci.

⁶ Bo le teloskero gondolišagos anel o meriben, ale o gondolišagos le Duchoskero anel o dživipen the o smirom.

⁷ Le teloskero gondolišagos džal pro Del, bo pes na poddel le Devleskere zakonoske, bo pes aňi naši poddel.

⁸ Ola, save dživen andro telos, naši aven pre dzeka le Devleske.

⁹ No tumen na san andro telos, ale andro duchos, te o Duchos le Devleskero dživel andre tumende. Ale te varekas nane le Kristoskero Duchos, oda nane leskero.

¹⁰ Ale te hin o Kristus andre tumende, akor hin o telos mulo vaš o binos, ale o Duchos hin dživipen vaš o spravdlišagos.

11 Te dživel andre tumende o Duchos oleskero, savo uštađa le Ježiš andral o meriben, ta akor oda, ko uštađa le Kristus andral o meriben, obdžidarela the tumare meribnaskere ťela prekal peskero Duchos, savo dživel andre tumende.

12 Vašoda, phralale, amen na mušinas te dživel avke, sar kamel o ťelos,

13 bo te dživen le ťeloske, merena, ale te le Duchoha meraren o skutki le ťeloskere, dživena.

14 Bo savore, save hine ligende le Devleskere Duchoha, hine čhave le Devleskere.

15 Se priiľan le Duchos, so tumendar na kerel otroken, hoj pale te dživen andre dar, ale priiľan le Duchos, so tumendar kerel čhaven. Andre leste šaj vičinas: “Abba, Dado!”

16 Oda Duchos korkoro sikavel amare duchoske, hoj sam o čhave le Devleskere.

17 A te sam o čhave, sam the o đediča: O đediča le Devleskere the jekhetane đediča le Kristoskere. Bo te leha jekhetane cerpinas, jekhetane leha the avaha andre leskeri slava.

E slava, so avela

18 Me mange gondolinav, hoj o pharipen, so amen hin akanake, pes aňi na del te rachinel ke odi slava, so pes amenge sikavela.

19 Bo calo ņebos the cali phuv igen užarel pro Del, hoj te presikavel peskere čhaven.

20 Bo savoro, so sas kerdo pre phuv, hin musardo. Nane lačo pre ņisoste a oda na korkoro pestar, ale o Del oda avke domukľa. No diňa amen the oda, pre soste pes šaj zmukas,

21 hoj sa, so sas kerdo le Devlestar, ela andre jekh džives oslobodzimen andral o otroctvo, so les zničinelas, a hoj sa ela andre sloboda the slava le Devleskere čhavengeri.

22 Amen džanas, hoj sa, so sas kerdo le Devlestar, dži akana cerpinel andro dukha sar e džuvli, savi užarel te ločhol (tele te pašlol).

23 No na ča oda, ale the amen, save chudlam le Duchos sar oda ešebno daros le Devlestar, cerpinas andre peste, sar užaras pro Del, hoj amendar te kerel peskere čhaven a te oslobodzinel amaro telos.

24 Bo amen sam zachraňimen andro užaripen (nadej). Ale te oda, pre soste užaras, šaj te dikhel, akor oda nane užaripen. Bo soske vareko užarela pre oda, so dikhel?

25 Ale te pes zmukas pre oda, so na dikhas, ta akor užaras pre oda avrilikeribnaha.

26 Avke the o Duchos pomožinel amare slabišagenge. Se amen na džanas, vaš soske pes amenge kampil te modlinel. Ale korkoro o Duchos pes privakerel vaš amenge avke, hoj pes aňi le lavenca na del te phenel avri.

27 Ale oda, ko prindžarel o jile, džanel, so kamel o Duchos, bo ov pes privakerel vaš o sentna avke, sar o Del kamel.

28 Amen džanas, hoj sa, so avel andro dživipen, hin pro lačo olenge, save kamen le Devles a kas peske vičindā andre peskero planos.

29 Olen, kas peske o Del kidňa avri, olen the anglal diňa, hoj te ačhen ajse sar leskero Čhavo, hoj o Čhavo te el ešebno maškar o but phrala.

30 Olen, kas peske anglal iĵa avri, the viĉinda avri; olen, kas viĉinda avri, kerĉa the ĉaĉipnaskeren; olen, kas kerĉa ĉaĉipnaskeren, diĉa the peskeri slava.

Le Devleskero kamiben

31 Akor so pre oda ŝaj phenas? Te hin o Del amenca, ko pre amende ŝaj avel?

32 O Del, savo na sajinda peskere Ĉhas, ale diĉa les vaŝ amenge savorenge, ĉi oleha amenge na diĉa savoro?

33 Ko ŝaj vakerel pre ola manuŝa, kas peske o Del avri kidĉa? O Del hin oda, so amendar kerel ĉaĉipnaskeren.

34 Ko len ŝaj odsudzinel? O Ježiŝ Kristus hin oda, ko muĵa a mek the uŝtĵla andral o meriben, hino pal e ĉaĉi (pravo) sera le Devleske a privakerel pes vaŝ amenge.

35 Ko amen odlela le Kristoskere kamibnastar? O pharipen, abo e dukh? Abo te pre amende dĵana, vaj e bokh, abo o ĉoripen, ĉi e dar pal o dĵivipen, vaj o meriben?

36 Avke sar hin pisimen:

*“Vaŝ tuke amen kamen te murdarel calo dĵives;
keren amenca sar le bakrorenca, saven lidĵan te murdarel.”*

37 Ale andre kada savoro ņerinas (zviĵazinas) a predĵas oda prekal o Ježiŝ, savo peske amen zakamĵa.

38 Bo me paĉav, hoj aĉi o meriben, aĉi o dĵivipen, aĉi o aĉjela, aĉi o uprone zora, aĉi ola veci, so hin akana, aĉi ola veci, so mekĉa avena, aĉi ņisave zora,

³⁹ aňi oda, so hin učes, aňi oda, so hin teles, aňi nič aver, so sas kerdo le Devlestar, amen našti odlela le Devleskere kamibnastar, so hin andro Ježiš Kristus, andre amaro Raj.

9

Pal o Izrael

¹ Me vakerav čačipen andro Kristus, na klaminav a miro svedomje andro Sentno Duchos mange hin švedkos,

² hoj man hin bari žala a furt man dukhal o jilo.

³ Bo me korkoro kamlomas te el prekošlo a odčhido le Kristostar vaš mire phrala the miri famelija pal o telos.

⁴ On hine o Izraeliti: Lendar kerđa peskere čhaven; lenge sas diňi e slava, o zmluvi, o zakonos, e bohoslužba the o zasľubeňja.

⁵ Lendar hine o dada a lendar hine the ola, kastar avel o Kristus pal o telos, savo hino Del upral savorende a hino požehňimen pro furt. Amen.

⁶ Ale našti phenas, hoj o Del prephagľa peskere lava. Bo na savore, save hine andral o Izrael, hine Izraeliti.

⁷ Aňi na savore hine o čhave ča vaš oda, hoj hine o potomki le Abrahamoskere, ale o Del phendľa le Abrahamoske: “*Le Izakostar pes tuke rachinela o potomstvos.*”

⁸ Dikhas, hoj le Devleskere čhave nane ola, save ulile (pes narodzinde) andro Izrael pal o telos. Ale ola čhave, pal save o Del diňa lav, pes rachinen andro Abrahamoskero potomstvos.

9 A kada hin oda lav, so diña o Del: “*Aver berš andre kajso časos avava a la Sara ela čavoro.*”

10 Avke oda sas na ča paš late, ale the paš e Rebeka. La Rebekakere čhaven sas jekh dad, amaro dad o Izak.

11-12 Bo mek akor, sar o čhave aňi na ulile, aňi na kerde nič lačo abo nalačo, imar sas lake phendo le Devlestar: “*O phureder služinela le ternedereske.*” O Del phendá kada, hoj te sikavel, hoj ov kidel avri, sar kamel, a hoj oda na sas vaš oda, so jekh lendar kerda.

13 Avke sar hin pisimen: “*Le Jakob kamavas, ale le Ezav našti avri ačhavas.*”

14 Akor so šaj phenas, hoj o Del nane čačipnaskero? Šoha na!

15 Bo le Mojžišoske phenel kada:

“*Ela mange pharo vaš oda, vaš kaste me kamav
a avava jileskero ke oda, ke kaste me kamav!*”

16 Na džal pal oda, so kamen abo so keren o manuša, ale džal pal oda, hoj o Del del peskero lačhipen.

17 Andro lava le Devleskere hin phendo le Faraonoske: “*Vašoda tut vičindom andro džživipen, hoj pre tute te sikavav miri zor a hoj pes miro nav te rozvakerel pal cali phuv.*”

18 Bo o Del hino jileskero ke oda, ke kaste ov kamel; ale kaske kamel, oleske zakerel o jilo andre.

Le Devleskeri choľi the lačhejileskeriben

19 Ale vareko mange šaj phenel: “*Ňiko pes našti ačhavel oleske, so o Del kamel. Te oda hin avke, soske amen akor marel?*”

20 Ó, manušeja, ko sal tu, hoj aches pre čhib le Devleske? Či šaj phenel oda, so hino kerdo oleske, ko les kerdá: “Soske man avke kerdál?”

21 Abo či nane zor le hrnčjaris upral e čhik, hoj andral odi jekh čhik te kerel jekh kuči pre pačiv a aver pre napačiv?

22 Avke o Del kamla te sikavel peskeri choli the peskeri zor. Igen zlíkerelas avri a zlidžalas ola kuča, pre save sas leskeri choli, so sas pririchtimen pro meriben.

23 O Del kamla te sikavel peskeri bari slava pro kuča, pre save sas lačhejileskero a save pririchtinda pre slava –

24 pre amende, saven peske vičinda: Na ča le Židendar, ale the le Nažidendar.

25 Avke sar the andro Hozeaš phenel:

*“Olen, save na sas mire manuša, vičina
‘mire manuša’
a olenge, saven na kamavas, phenava: ‘Ka-
mav tumen.’*

26 A ela avke, hoj ode, kaj pes lenge phenelas:

*‘Tumen na san mire manuša’,
ode pes len vičinelá čhave le džide De-
vleskere.”*

27 O Izaiáš vičinel upral o Izrael:

*“The te o čhave le Izraeloskere ulehas ajci,
keci hin e poší paš o moros,
ča frima lendar ena zachrañimen,*

28 *bo o Raj kerela la phuvaha savoro, so phendá,
a kerela oda sig.”*

29 The o Izaiáš oda imar anglal phendá:

*“Te amenge o Nekzoraleder Raj na muklahas
o potomstvós,*

ulamas sar e Sodoma a dičilamas avri sar e Gomora.”

O Izrael the o evaňjelium

³⁰ So akor oleha phenas? O Nažidi, save na kerenas nič pre oda, hoj te ačhen čačipnaskere anglo Del, dochudle o spravodlišagos prekal o pačaben.

³¹ No o Izrael, savo kerelas sa, hoj te ačhel čačipnaskero prekal o zakonos, na dochudle o spravodlišagos prekal o zakonos.

³² Soske? Vašoda, hoj on pes na mukenas pro pačaben, ale pre peskere skutki. Avke pele pro bar a demade pes,

³³ sar hin pisimen:

*“Dikh, thovav pro Sion e skala,
kaj pes o manuša demena
the o bar, pre savo perena,
ale oda, ko andre leste pačala,
pes šoha (ňikda) na ladžala.”*

10

¹ Phralale, jilestar kamav a mangav le Devles, hoj o Izrael te avel zachraňimen.

² Šaj phenav, hoj labon pal o Del, ale nane len lačo prindžaripen.

³ Bo na prindžaren le Devleskero spravodlišagos a kamen te presikavel peskero spravodlišagos, na poddine pes le Devleskere čačipnaske.

⁴ Se o Kristus hin o końec le zakonoske, hoj sako, ko pačala, te el čačipnaskero anglo Del.

O spaseňje prekal savorende

⁵ Bo o Mojžiš pisinel pal o spravodlišagos andral o zakonos:

“Oda manus, ko dolikerela leskere prikazaŋja, dživela lendar.”

⁶ Ale o spravodlišagos prekal o pačaben, phenel kada:

“Ma phen tuke andro jilo: ‘Ko džala upre andro ņebos?’ (Oda hin te anel le Kristus tele.)

⁷ Abo:

‘Ko džala tele andro svetos le mulengero?’ (Oda hin te anel le Kristus upre andral o meriben.)”

⁸ Ale sar phenel? *“Oda lav hino igen pašes, hino andre tiro muj the andre tiro jilo”* – oda hin oda lav pal o pačaben, so vakeras.

⁹ Bo te viznavineha le Ježiš sar Rajes a pačaha andre tiro jilo, hoj les o Del uštađa andral o meriben, aveha zachraŋimen.

¹⁰ Se le jileha pes pačal, hoj te avas čačipnaskere, ale le mujeha pes viznavinel, hoj te avas zachraŋimen.

¹¹ Bo hin pisimen: *“Sako, ko andre leste pačal, na ladžala pes.”*

¹² Oda hin jekh, či oda hin Židos vaj Grekos, bo oda jekh Raj hino Raj savorenge – barvalo ke sakoneste, ko les mangel.

¹³ Bo sako, ko vičinel pro nav le Rajeskero, ela zachraŋimen.

¹⁴ Ale sar šaj pre leste vičinena, te andre leste na pačandile? A sar šaj pačana andre oda, pal kaste na šunde? A sar šaj šunena, te ņiko lenge o lav na vakerela?

¹⁵ A sar šaj vakerena, te na ena bičhade? Avke sar hin pisimen:

“Save šukar hine o pindre olengere, save aven te vakerel o lačo hiros pal o lače veci.”

¹⁶ Ale na savore priile o evaňjelium, bo o Izaiaš phenel:

“Rajeja, ko pačandila amare lavenge?”

¹⁷ O pačaben avel akor, sar šunas, a šunas akor, sar pes vakerel o lav le Kristoskero.

¹⁸ Ale phučav: So, čačas na šunde? Sar hoj na? Šunde! Avke sar hin pisimen:

“Lengero hangos pes rozlīgenda pal cali phuv a lengere lava dži pro agor le svetoske.”

¹⁹ Pale phučav: Či oda o Izrael na achalila? O Mojžiš ešebno pre oda odphenda:

“Me kerava, hoj o manuša andral o Izrael te žarlīnen pro manuša, save aňi nane narodos.

Kerava, hoj te chan cholī pro narodos, savo nane godaver.”

²⁰ O Izaiaš pes na daralas te phenel:

“Diňom man te arakhel olenge, save man na rodenas, sikađom man olenge, save pal ma na phučenas.”

²¹ Ale pal o Izrael phenel:

“Calo džives nacirdavas mire vasta ko manuša, save na kamenas te šunel a ačhenas mange pre čhib.”

11

O Del na odčhida le Izrael

¹ Phučav akor: Či odčhida o Del peskere manušen? Šoha na! Se the me som Izraelitas

andral o potomstvos le Abrahamoskero andral o kmeňos Benjamin.

² O Del na odčhida peskere manušen, saven peske anglal kidňa avri. Se džanen, so hin pisimen andro lav, kaj pes vakerel pal o Eliaš – sar vakerelas le Devleske pro Izrael a phendā:

³ *“Rajeja, tire proroken murdarde a tire oltara čhide tele. Ačhilom ča me korkoro a the man kamen te murdarel.”*

⁴ Ale so leske odphendā o Del? *“Muklom mange efta ezera (7 000) muršen, save na lašarenas le Baal, le falošne devles.”*

⁵ Avke hin the akana. Ačhila lendar ča frima džene, ča ola, kas peske kidňa o Del avri peskere milostaha.

⁶ Ale te oda hin le Devleskere milostatar, ta akor oda nane le skutkendar; bo te oda ulahas avke, palis imar le Devleskero milost na ulahas milost.

⁷ Akor so? O manuša andral o Izrael na dochudle oda, so rodenas, ča ola, save sas avrikidle. A okle dženenge ačhila e godi zaphandli,

⁸ avke sar hin pisimen:

“O Del len diňa duchos, hoj zorales te soven, jakha, hoj te na dikhen, the kana, hoj te na šunen – dži adadžives.”

⁹ A o David phenel:

“Mi en zachudle paš peskero pijibnaskero skamind sar andre pasca, mi peren a mi en marde!

¹⁰ *Mi korisalon pro jakha, hoj te na dikhen, a bandar lengero dumo pro furt.”*

O spaseňje le Nažidenge

11 Me akor phučav: Pele o manuša andral o Izrael avke, hoj imar na uštena? Šoha na! Ale vaš oda, hoj on pele andro binos, avla e zachrana ko Nažidi, hoj o Izrael pre lende te thovavel.

12 Ale te le Židengero binos anda o barvalipen le svetoske a oda, hoj on pele, anda o barvalipen le Nažidenge, ta keci buter barvalipen anela oda, sar avena savoredžene pale?

13 Tumenge, le Nažidenge, phenav: Lašarav kadi služba, bo me som apoštolos le Nažidenge.

14 A talam šaj kerava oda, hoj mire teloskere phrala te thovaven, a oleha šaj zachrañinava varekas lendar.

15 Bo te vaš oda, hoj o Del odčida le Židen, hin o svetos le Devleha andro smirom – ta so ela akor, sar len pale pilela? Te na o dživipen andral o meriben?

16 Te o ešebno kotor le marestar hin dino le Devleske sar sentno, akor calo maro hino sentno a te hin o koreñis sentno, akor the o konara.

17 Varesave konarica sas avriphage, a tu, sar e dzivo oliva, salas andre zaštepimen maškar okla. Te oleha ačhila tutar – le Nažidostar – oda, ko lel e chasna la olivakere koreñistar the le žirostar,

18 ma lašar tut upral o konara. Ale te tut lašares, ta džan, hoj na tu lidžas o koreñis, ale o koreñis tut.

19 Ale tu phenaha: “O konara sas avriphage, hoj me te avav zaštepimen.”

20 Mištes, sas avriphage vaš oda, hoj na pačanas, ale tu aches le pačabnaha. Vašoda tut ma lidža upre, ale dara tut!

21 Bo te o Del na sajinda o čače konara, na sajinela aňi tut.

22 Vašoda dikh le Devleskero lačhipen, ale the oda, sar zoraha sudzinel! O Del hino zoralo ke ola, save pele, ale hino lačo ke tu, te ačheha andro lačhipen. Ale te na ačheha, aveha the tu avričhindo.

23 Avke the on, te na ačhena andro napačaben, ena pale zaštepimen. Bo le Devles hin zor pale len te zaštepinel.

24 Te tu sal avričhindo andral e dzivo oliva a sal zaštepimen andre lači oliva, so nane prirodzeno, ta keci sigeder ena kala konara, so imar sas andre čači (pravo) oliva, pale zaštepimen andre peskeri oliva?

O Izrael ela pale zachraňimen

25 Se kamav, phralale, hoj te džanen kada garudipen, hoj te na aven godaver korkore ke peste. Bo varesave manušenge andral o Izrael hine o jile zakerde andre dži akor, medik na avena savore manuša, save nane Židi ko Del.

26 A avke ela calo Izrael zachraňimen, sar hin pisimen:

*“Andral o Sion avela o Zachrancas
a odlela o bijedevleskeriben le Jakobostar.*

27 *Kada ela miri zmluva prekal lende,
sar odlava lengere bini.”*

28 Vašoda, hoj o Židi odčhide o evaňjelium, hine ņeprijaťela le Devleskere a ada hin pro lačo tumenge, save na san Židi. Ale vaš lengere dada, saven peske o Del kidňa avri, hine leskere prijaťela.

29 Bo o Del na lel pale o dari, so diña, a na bisterel pro manuša, kas peske kidña avri.

30 Avke sar tumen, o Nažidi, varekana na šunenas le Devles, ale akana chudlan le Devleskero lačhipen (milost) vaš oda, hoj o Židi na šunenas le Devles,

31 avke akana on na šunen, hoj pes tumenge te dochudel le Devleskero lačhipen. No prekal oda palis the on chudena pale le Devleskero lačhipen.

32 Bo o Del zakerda andre savore manušen andre oda, hoj les te na šunen, hoj pre sakoneste te avel palis leskero lačhipen.

Bararel le Devles

33 Ó, savo baro hino o Del andre peskero barvalipen, godaveripen the prindžaripen! Ko šaj achalol leskere sudi a ko šaj avel pre oda, save hin leskere droma?

34 “*Se ko prindžarel le Devleskero gondolišagos? Abo ko sas varekana leskero radcas?*”

35 “*Ko diña le Devles vareso, hoj ov oda leske te del pale?*”

36 Bo lestar, prekal leste a leske hin savoro! Leske e slava pro furt! Amen.

12

Nevo dživipen andro Kristus

1 Phralale, mangav tumen igen vaš oda, hoj o Del hino lačhejileskero! Den tumare tela sar džidi, sentni obeta, so ela le Devleske pre dzeka. Ada hin nekfeder služba le Devleske.

² Ma keren avke, sar kerel kada svetos. Ale domuken le Devleske te čerinel tumen andral a te del tumen nevo gondolišagos, hoj palis te džanen, so kamel o Del, so hin lačno, so hin leske pre dzeka a so hin dokonalo.

³ Vaš o lačhipen (milost) le Devleskero, so sas mange dino, phenav sakoneske tumendar: Ma av barikano, ma gondolin pal tu buter, sar kempel, ale gondolin pal tu ajci, keci tut o Del diňa pačaben.

⁴ Bo sar amen hin but kotora andro telos, ale na savore kotora keren jekh buči,

⁵ avke the amen sam but džene jekh telos andro Kristus, ale sako hin aver kotor. No jekhetane sam oda jekh telos.

⁶ Ale o Del amen diňa peskere lačhipnastar (milostatar) sakones aver dari. Te hin varekas daros te prorokinel, mi kerel oda, pal oda keci les hin pačaben.

⁷ Te hin varekas daros te služinel, mi služinel. Te hin varekas daros te sikavel, mi sikavel.

⁸ Oda, kas hin daros te podhazdel andro pačaben, mi kerel oda. Oda, ko del, mi del ščirones. Ko lidžal varesavi služba, mi kerel oda savore jileha. Ko kerel lačhipen avreske, mi kerel oda radišagoha.

Sar te dživel o dživipen le Devleha

⁹ O kamiben mi el čačo a na dujemujengero. Mi džunglöl tumenge o nalačhipen; likerem tumen le lačhipnastar.

¹⁰ Jilestar pes kamen sar phrala-pheňa a jekh avreske presikaven bareder pačiv.

11 Keren sa prekal oda, hoj te služinen le Rajeske radišagoha andral calo jilo.

12 Radisaʎon andro užaripen (nađej); andro pharipen likerem avri; andro modlitbi ma preačhen.

13 Sthoven tumen pre oda, so kampil le phralenge. Phundraven tumare khera prekal o cudze manuša a den len pačiv.

14 Žehñinen olenge, save pre tumende džan, žehñinen a ma košen.

15 Radisaʎon olenca, save radisaʎon, a roven olenca, save roven.

16 Mi el tumen jekh gondolišagos maškar peste. Ma hazden pes upre, ale ačalaon the olen, ko hine slabeder. Ma aven godaver korkore ke peste.

17 Ńikaske ma den pale o nalačo vaš o nalačo. Ale keren oda, so hin lačo angle savore manuša.

18 Te pes oda del a te oda hin pre tumende, dživen savore manušenca andro smirom.

19 Mire lače phralale, ma visaren avrenge pale o nalačhipen, ale muk oda le Devleskera cholake. Se hin pisimen: “*Me dava pale, me počinava,*” phenel o Raj.

20 Vašoda, te hino tiro ñeprijateljis bokhalo, de les te chal; *te kamel te pijel, de les te pijel. Bo te kada kereha, labola bara ladžatar.*

21 O nalačhipen tut te na thovel tele, ale tu thov tele o nalačhipen le lačhipnaha.

13

Te poddel pes le autoritenge

¹ Sako pes mi poddel le svetoskere autoritenge. Bo ņiko na lidžal korkoro pestar, te leske oda o Del na domuklahas. Sako hino ačhado le Devlestar.

² Avke sako, ko pes ačhavel pro autoriti, ačhavel pes the pre oda, so o Del prikazinda, bo ov le autoriten ačhađa. Ola, save na šunen, anen pre peste o sudos.

³ Ola džene, save keren o lačho, pes na mušinen te daral le autoritendar, ale ola, save keren o nalačho. Na kames tut te daral le autoritendar? Akor, ker o lačho a lašarena tut,

⁴ bo on hine le Devleskere služobņika tuke pro lačho. Ale te keres oda, so nane lačho, dara tut, bo na hijaba hordinen e šabla. On hine le Devleskere služobņika, save sikaven le Devleskeri choli olenge, ko keren o nalačho.

⁵ Vašoda pes igen kempel te poddel na ča vaš le Devleskeri choli, ale the vašoda, bo andro jilo džanes, hoj oda hin mištes.

⁶ Se vašoda počinen the o daņe, bo on hine le Devleskere služobņika, save keren ipen odi buči.

⁷ Den sakoneske oda, so leske kamen: Kaske o daņe, oleske o daņe; kaske o clo, oleske o clo; kaske e pačiv, oleske e pačiv; kastar kempel te daral, olestar daran.

Pal o kamiben maškar o phrala

⁸ Ma ačhen ņikaske nič te kamel, ča o kamiben jekh ke avreste, bo ko oda kerel, dolikerel calo zakonos.

⁹ Bo o prikazaņja: “*Na kereha lubipen! Na mur-dareha! Na čoreha! Na džaha pal avreskeri!*” – savore kala a mek the savore okla prikazaņja

hine andre kada jekh: “*Kameha avres avke, sar pes korkores.*”

¹⁰ Te varekas kames, šoha (ňikda) leske na kereha o nalačo. Vašoda te tut hin o kamiben, akor dolikeres calo zakonos.

O Džives le Kristoskero hino pašes

¹¹ A kada keren, se džanen, hoj imar avla tumari ora, hoj te ušten andral o soviben. Bo akana hin amaro spaseňje pašeder, sar sas akor, sar pačandilam.

¹² E rat imar oddžal a o džives hino pašeder. Vašoda preačas te kerel o skutki le kalipnaskere a las pre peste o zbraňi le svetloskere.

¹³ Vašoda likerases pes rajikanes sar o manuša, save dživen dživese – na andro mulatišagi the andro pijiben; na andro lubipen the kiňešagi; na andro vesekedišagi the andro hamišagos.

¹⁴ Ale uren tumen andro Raj Ježiš Kristus a ma gondolinen pre oda, sar te kerel o nalače žadosci, so kamel te kerel amaro telos.

14

Te na odsudzinen peskere phralen

¹ Prilen olen, ko hine slaba andro pačaben, a ma vesekedinen tumen lenca vaš oda, sar on gondolinen, so hin lačo, abo nalačo.

² Jekh pačal, hoj šaj chal savoro, a vareko hino slabo andro pačaben a chal ča zeleňina.

³ Oda, ko chal savoro, te na dikhel tele oles, ko na chal. A oda, ko na chal savoro, te na sudzinel oles, ko chal. Se o Del les priiľa.

⁴ Ko sal tu, hoj sudzines avreskere sluhas? Ča leskero Raj rozsudzinel či ačhela, abo perela. Ale ačhela, bo o Raj dela les zor, hoj te ačhel.

⁵ Varesave manuša likerem varesavo džives bareder sar aver. Aver phenen, hoj savore dživesa hine jekh. Sako mi el zoralo andre oda, sar achalol.

⁶ Ko dolikerel varesavo džives, dolikerel les le Rajeske. Ola, ko chan savoro, den pačiv le Rajes, bo palikeren le Devleske vaš o chaben. Ola, ko na chan savoro, den tiš pačiv le Rajes, bo the on palikeren le Devleske.

⁷ Bo ňiko amendar na dživel korkoro peske a ňiko korkoro peske na merel.

⁸ Te dživas, le Rajeske dživas; te meras, le Rajeske meras. Avke či imar dživas, abo meras, sam le Rajeskere.

⁹ Bo vašoda o Kristus the muła the obdžidila, hoj te avel Raj upral o džide the upral o mule.

¹⁰ Ale tu soske sudzines tire phrales? Abo tu, soske tele dikhes tire phrales? Se savore jekhvar ačhaha anglo Del pro sudos.

¹¹ Bo hin pisimen: *“Vašoda, hoj dživav, phenel o Raj, dojekh khoč anglal mande bandola a dojekh čhib viznavinela, hoj som o Del.”*

¹² Avke sako amendar odphenela korkoro vaš peste le Devleske vaš oda, sar dživelas.

Ma ker avke, hoj tiro phral te perel

¹³ Vašoda preačas te sudzinel jekh avres. Ale sigeder gondolín pre oda, hoj te na keres vareso, pre soste o phral šaj perel andro pačaben.

¹⁴ Me džanav a pačav, hoj andro Ježiš Kristus korkoro pestar nane ňisavo chaben nažužo, ča

oleske hin nažužo, ko pačal, hoj oda chaben hin nažužo.

¹⁵ Bo te dukhaves tire phrales vaš o chaben, imar akor na phires andro kamiben. Ma musar tire chabeneha oles, vaš kaske muľa o Kristus!

¹⁶ Te na pre tumende namištes vakeren vaš oda, so tumen džanen, hoj hin lačo.

¹⁷ Bo o krališagos le Devleskero nane o chaben the o pijiben, ale o spravodlišagos, o smirom the o radišagos andro Sentno Duchos.

¹⁸ Oda, ko le Kristoske avke služinel, hino pre dzeka le Devleske a o manuša les den pačiv.

¹⁹ Mušinas te džal pal oda, so anel o smirom a jekhetane amen bararel andro pačaben.

²⁰ Ma musar oda, so o Del kerđa, ča vaš o chaben. Se savoro hin žužo, ale nane mištes te chal oda, soha aver šaj perel andro binos.

²¹ Mištes hin te na chal mas, te na pijel mol, aňi te na kerel nič, pre soste šaj perel tiro phral.

²² O pačaben, so tut hin, liker andre tu anglo Del. Bachtalo hin oda, ko pes korkoro na odsudzinel andre oda, pal soste peske gondolinel, hoj hin lačo.

²³ Ale oda, ko pochibinel, sar vareso chal, hino odsudzimen, bõ na kerel oda pačabnaha. A savoro, so keras bi o pačaben, hin binos.

15

Te keren oda, so anel lačo avreng

¹ Te sam zorale andro pačaben, kampil amenge te lidžal o slabišagi olenge, ko hine slaba. Na kampil te avel ča korkore peske pre dzeka.

² Sako amendar mi el pre dzeka avreske pre leskero laĉho, hoj te barol andro paĉaben.

³ Se aĉi o Kristus na rodela oda, so leske sas pre dzeka, ale avke sar hin pisimen: *“Pre mande avla e ladŝ olendar, save tuke kerde e ladŝ.”*

⁴ Se savoro, so sas varekana pisimen, sas pisimen prekal amende, hoj te sikluvas, hoj te likeras avri, hoj te radisaĉvas a hoj avke amen te el o uŝaripen (naĉej).

⁵ A o Del, kastar avel o avrilikeriben the o radiŝagos, mi del tumenge te gondolinel maŝkar peste pre oda jekh, hoj te keras avke, sar kerelas o Jeŝiŝ Kristus,

⁶ hoj savoredŝene jekhetane te laŝaras jekhe hangoha le Devles the le Dades amare Rajeskere le Jeŝiŝskere Kristoskere.

O evaĝelium hin the prekal o Naŝidi

⁷ Vaŝoda prilen jekh avres avke, sar o Kristus tumen priila pre slava le Devleskeri.

⁸ Bo phenav, hoj o Jeŝiŝ Kristus sas o sluŝobnikos le Ŝidenge, vaŝ oda, hoj te sikavel, hoj o Del vakerel ĉaĉipen; a te sikavel, hoj le Devleskere lava, so diĉa lengere dadenge, hine ĉaĉe,

⁹ a hoj o Naŝidi vaŝ leskero laĉhipen te laŝaren le Devles. Avke sar hin pisimen:

“Vaŝoda tut laŝarava maŝkar o Naŝidi a gilavava tire naveske o chvali.”

¹⁰ A pale phenel:

“Naŝidale, radisaĉon leskere manuŝenca!”

¹¹ A pale:

“Bararen le Devles savore narodi a laŝaren les savore nipi!”

12 O Izaiáš phenel:
*“Avela o potomkos le Izajoskero,
 ov lidžala le pohanen
 a pre leste pes zmukena o Nažidi.”*

13 A o Del, savo amen del o užaripen, tumen mi pherarel savore radišagoha the smiromoha andro pačaben, hoj te baron prekal e zor le Sentne Duchoskeri andro užaripen.

Le Pavloskeri buči

14 Phralale mire, the me pačav pal tumende, hoj the tumen san pherde le lačipnaha a hin tumen savoro prindžaripen a tumen šaj sikaven jekh avres.

15 Me tumenge pisindom sikra zoraleder, bo kamlom tumenge pale te leperel varesave veci prekal o lačipen (milost), so man diňa o Del.

16 Diňa, hoj me te avav o služobňikos le Ježišoskero Kristoskero le Nažidenge, hoj te služinav sar rašaj le Devleskere evaňjelioske, hoj o Nažidi te en e obeta, so šukares voňinel le Devleske a so hiňi sentňardi le Sentne Duchostar.

17 Vašoda man andro Ježiš Kristus šaj lašarav oleha, so kerav prekal o Del.

18 Darav man te vakerel vareso aver. Vakerav ča oda, so kerđa o Kristus prekal ma le lavenca the le skutkenca, vaš oda, hoj les o Nažidi te šunen.

19 O Kristus oda kerđa prekal o zorale zazraki the đivi, andre zor le Devleskere Duchoskeri. Avke chudlom te vakerel le Kristoskero evaňjelium andral o Jeruzalem, dži paš e phuv Illirikum.

²⁰ Furt kamavas te vakerel o evaňjelium pre ola thana, kaj mek na šunde pal o Kristus, hoj te na ačhavav pre avreskero zaklados.

²¹ Avke sar hin pisimen:

*“Ola, kaske na sas vakerdo pal leste, dikhena les
a ola, save pal leste na šunde, achałona.”*

O Pavol kamel te džal andro Rim

²² Vašoda mange na sas buterval domuklo te džal ke tumende.

²³ Ale akana imar andre kala phuva dokerđom miri buči a imar but berš kamav te džal ke tumende.

²⁴ A džava akor, sar man ela drom andre Špaňieliko, bo pačav, hoj tumen dikhava, sar predžava prekal tumaro foros, a hoj tumen mange palis pomožinena te džal dureder pro drom. Ale sigeder sar džava, kamav tumenca sikra te radisałol.

²⁵ Akana džav andro Jeruzalem te služinel ode le Devleskere manušenge,

²⁶ bo e Macedonija the e Achaja pes rozgon-dolinde te kerel zbjerka prekal o čore maškar o phrala andro Jeruzalem.

²⁷ On oda kerde, bo dičholas pes lenge, hoj mištes hin lenge oda te visarel pale. Bo te o Nažidi dochudle le Židengero duchovno barvalipen, ta akor on oda kamen te visarel le Židenge, oleha, hoj lenge te služinen peskere telesne barvalipnaha.

²⁸ Sar kada dokerava a sar lenge dava savore love, so sas prekal lende skidle upre, džava ke tumende a odarik džava andre Špaňieliko.

²⁹ Džanav, hoj sar avava ke tumende, anava pherdo požehnañje le Kristoskero.

³⁰ Prekal amaro Raj Ježiš Kristus the prekal o kamiben le Duchoskero, tumen mangav, phralale, hoj tumen jekhetane manca te maren vaš ma andro modlitbi anglo Del.

³¹ Modlīnen tumen, hoj te avav avricirdlo andral o vasta ole manušendar andre Judsko, save na pačan. A modlīnen tumen, hoj le Devleskere manuša andro Jeruzalem te prilen miri služba radišagoha.

³² A modlīnen tumen, hoj le Devleskera voľatar te avav ke tumende pherdo le radišagoha, hoj mange maškar tumende te odpočovīnav.

³³ O Del, savo del o smirom, mi el tumenca savorenca. Amen.

16

O posledna lava

¹ Kamav tumenge te phenel pal amari pheñ Feba, savi služinel andre khangeri andro foros Kenchrea,

² hoj la te prilen andro nav le Rajeskero, avke sar kampil le Devleskere manušenge. Te lake vareso kampela, andre savoreste lake pomožinen; se oj pomožinda but dženenge the mange korkoreske.

³ Pozdravinen la Priska the le Akvilas, save manca jekhetane služinen le Ježišoske Kristoske.

⁴ On kamenas te del the o dživipen vaš mange. Me lenge palikerav, no na ča me, ale the savore khangera le Nažidengere.

5 Pozdravinen the o zboros, so hin andre lengero kher. Pozdravinen the le Epainetos, mire lače phrales. Ov sas ešebno andre Azija, ko pačandila andro Kristus.

6 Pozdravinen la Maria, oj kerđa but phari buči prekal tumende.

7 Pozdravinen le Adronikos the le Junias, save hine Židi avke sar me a sas manca andre bertena. Len o apoštola len sar baren a on pačandile andro Kristus sigeder sar me.

8 Pozdravinen le Amplijatos, mire lače phrales andro Raj.

9 Pozdravinen le Urban, savo manca jekhetane kerel e buči le Kristoskeri, the le Stachys, mire lače phrales.

10 Pozdravinen le Appolo, savo presikađa peskero pačaben andro Kristus. Pozdravinen olen, save hine andro kher ko Aristobulos.

11 Pozdravinen le Herodion, savo hino Židos avke sar me. Pozdravinen le pačabnaskeren andral le Narcissoskeri famelija.

12 Pozdravinen la Tryfajna the la Tryfosa, save keren buči prekal o Raj. Pozdravinen la Persida, mira lača pheña, savi kerđa igen but buči prekal o Raj.

13 Pozdravinen le Rufos, savo hino avrikidlo le Rajestar, the leskere da, savi hiñi the mange sar daj.

14 Pozdravinen le Asynkritos, le Flegon, le Hermes, le Patrobas, le Hermas the savore phralen, save hine lenca.

15 Pozdravinen le Filologos the la Julia, le Nereus the leskera pheña, le Olympas the savore phralen andro Del, save hine lenca.

16 Pozdravinen tumen savore jekh avres le sentne čumibnaha. Pozdravinen tumen savore khangeri le Kristoskere.

17 Phralale mire, mangav tumen, merkinen pre ola džene, save rozulaven o khangeri a maren upre le manušen a džan pre oda sikaviben, so tumen priiľan. Džan pašal lende!

18 Bo kajse manuša na služinen amare Rajeske le Ježišoske Kristoske, ale peskere teloskere žadoscenge. Peskere gule lavenca the šukare vakeribnaha odcirden le pačivale manušen, save hine slaba andro gondolišagos.

19 Se sako džanel pal tumende, sar šunen le Devles. Vašoda man hin tumendar o radišagos, ale kamav, hoj te džanen, so hin lačho, a te na domuken peske o nalačho.

20 O Del, kastar avel o smirom, sig rozmarela le satan tel tumare pindre.

O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero mi el tumenca.

21 Pozdravinel tumen o Timoteus, savo manca kerel jekhetane e buči, the o Lucius, o Jason the o Sosipatros, save hine Židi avke sar me.

22 Pozdravinav tumen andro Raj, me o Tercius, savo pisinda kada ľil.

23 Pozdravinel tumen o Gajos. Andre leskero kher pes zdžal e khangeri a the me ode akana bešav.

Pozdravinel tumen o Erastos, savo kerel buči le lovenca andro foros a mek the leskero phral o Kwartos.

²⁴ [O lačhipen (milost) amare Rajeskero le Ježišoskero Kristoskero mi el tumenca savorenca.]

O lašariben

²⁵ Slava le Devleske! Ov tumen šaj zoralarel andro pačaben, avke sar vakerav andre miro evaňjelium pal o Ježiš Kristus; avke sar pes sikada o garudipen, so sas garudo čirlastar.

²⁶ Ale akana oda avla avri prekal oda, so pisinenas o proroka; a prikazinda oda o večno Del, hoj oda te džanen savore narodi, hoj savore te pačan a te šunen les.

²⁷ Leske, le jekhe godavere Devleske, mi džal e slava prekal o Ježiš Kristus pro furt.

Amen.

Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib 2019 Romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib 2019 (New Testament+)

copyright © 2019 The Word for the World International and The Word for the World Slovakia

Language: Romanes

Contributor: Slovak Bible Society

Eastern Slovak Romani New Testament Plus Portions

The Word for the World International

Eastern Slovak Romani belongs to the larger cluster of dialects designated 'Carpathian Romani'. Roma people of Slovakia and the Czech Republic can read and understand the printed text. The audio is also understood by Roma in parts of Poland, Ukraine, and Romania.

Books of the Old Testament are being added as the translation of the Old Testament progresses. Audio of the whole New Testament is available.

The text and audio are accessible on Bible.com; Biblia.sk; Bible.is; Romani.global.bible.

For further information, please contact Project Manager Pierre van Vuuren at pvanduuren@twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

fb4d190f-4308-5aa8-bddb-58d53f07d849